

Відділ культури і туризму
виконавчого комітету Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

„Хотіла б я піснею стати”

До 140-річчя від дня народження
Лесі Українки

Бібліографічний покажчик

Видання друге, доповнене

Славутич

2011

Даний бібліографічний покажчик підготовлений працівниками Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене відзначенню у 2011 році 140-річчя від дня народження Лесі Українки, великої української поетеси, чия літературна спадщина є невід’ємною, обсяговою і потужною частиною духовної скарбниці нашого народу, повноцінною складовою всього світового красного письменства.

Довідка містить біографію, публікації про твори письменниці, видання та статті про його життя і творчість, розробки уроків та сценарії, інтернет-ресурси про життя і творчість.

Посібник розрахований на широке коло читачів.

Укладачі:

Панова Л.І., Соловйова Л.О.,
Янченко О.О.

Комп’ютерний
набір:

Соловйова Л.О.

Відповідальна
за випуск:

Портная Н.В.

*Це талант наскрізь мужній,
хоч не позбавлений жіночої
грації і ніжності...
Її поезія – то огнисте
оскарження того гніту сваволі,
під яким стогне Україна.*

І. Франко.

Біографія видатної поетеси

«Коли б треба було окреслити творчість Лесі Українки одним словом, – писав Максим Рильський, – то найвідповідніше слово було б – боротьба». З'явившись на рубежі двох століть і двох епох, ця творчість стала однією з вершин української літератури.

Ім'я поетеси овіяне всенародною любов'ю. Це була людина виняткової мужності і принциповості, духовної краси і мистецького обдарування, її талант виявився у багатьох різновидах літературної праці – поезії, драматургії, прозі, літературній критиці і публіцистиці, перекладацькій роботі і фольклористиці.

За життя Леся Українка була відома не лише на Україні та в Росії, а й в Грузії, знали її в Болгарії, Чехії, Польщі, Німеччині, Австрії. Нині твори поетеси читають на різних континентах, видаються мовами багатьох народів світу.

Лариса Петрівна Косач (Леся Українка) народилася 25 лютого 1871 р. в Новоград-Волинському в інтелігентній родині. Мати – письменниця Олена Пчілка, батько – юрист, громадський і культурний діяч. Вони багато зробили для розвитку здібностей обдарованої доньки, дбали про її гуманітарну освіту.

Серед близького оточення, родичів і знайомих Косачів були люди, чиє життя тісно пов'язувалося з українською культурою – Михайло Драгоманов, Іван Франко, Михайло Старицький, Микола Лисенко та інші. Спілкування з ними сприяло творчому зростанню талановитої дівчини. Її літературне ім'я – Леся Українка – з'явилося, коли авторці минуло

тринадцять років, ним були підписані вірші «Конвалія» і «Сафо», опубліковані 1884 р. у львівському журналі «Зоря».

Волинь, Полісся – це край дитинства Лесі Українки, який залишився для неї на все життя наймилішим куточком землі. Тут вона слухала пісні, казки, пізнала народні повір'я й обряди, її вразив химерний світ народної міфології.

Леся вирізнялась лагідною вдачею, працьовитістю, винятковими здібностями до науки, поезії, музики. Захворівши в дитинстві, поетеса вела, за її власним виразом, «тридцятилітню війну» з туберкульозом. Після операції руки довелося припинити заняття з музики, яку дуже любила. Та природне відчуття мелодії, гармонії звуків переливалось у її твори, відлунюючись в поетичних циклах «Мелодії», «Ритми», «Пісні про волю», оповіданні «Голосні струни», у драмі-казці «Лісова пісня», інших творах.

Через хворобу Леся не могла ходити до школи, не вчилася у жодному учбовому закладі. Але завдяки старанням, наполегливій праці, вона самотужки здобула освіту, різносторонні і глибокі знання, які вражали сучасників. Вона знала понад десяток мов. Грунтовно вивчала історію, філософію, постійно читала новітні праці з наукового соціалізму.

Дівчина пишалась, що її дід, Яків Драгоманов, був декабристом, дядько, політичний емігрант Михайло Драгоманов – видатним суспільно-літературним діячем, тітка, О.А. Косач, відбувала заслання.

З кінця 80-х років Леся Українка живе переважно у Києві, стає душею молодіжного літературного гуртка «Плеяда». Члени гуртка готували видання для народу з історії, географії, перекладали українською мовою твори російських і зарубіжних письменників, читали й обговорювали власні праці.

Перша поетична книжка Лесі Українки «На крилах пісень» з'явилася у Львові на початку 1893 р. Вона складалася із шести поетичних циклів та трьох десятків віршів поза циклами, поем «Самсон», «Місячна легенда», «Русалка». У творах молодої авторки переважали громадянські мотиви, мужні інтонації, життєстверджуючі настрої.

Дебютом Лесі Українки-прозаїка стала поява у журналі «Зоря» в 1889 р. образків «Така її доля» і «Святий вечір». У прозових творах молоді письменниці переважають соціально-побутові теми, взяті з живої дійсності.

Проза Лесі Українки розвивалась загалом у руслі реалістичних традицій української прози XIX ст., але й мала свої особливості. Насамперед це стосується ліризму як характерного для неї основного стильового ключа. Авторка – лірик за покликанням, і найкращими її оповіданнями були ті, які впливали саме з ліричного настрою, реалізували потребу ліричного самовиявлення

Із донесень жандармів дізнаємось, що з 1893 р. Леся Українка перебуває під таємним наглядом поліції, оскільки вона підтримує тісні зв'язки з особами, які перебували у засланні і політично неблагонадійними студентами. При цьому поетеса характеризує як серйозну, зосереджену особу. Однак багато чого жандарми не знали. З другої половини 90-х років Леся Українка перебуває у тісних контактах з київським соціал-демократичним підпіллям, зокрема спілкується з групою «Рабочее дело», а в 90-х роках – з іскрівськими організаціями. Вона товаришує з людьми, які особисто знали В.І. Леніна, виконували його безпосередні доручення. Грунтовно проаналізувавши і ці зв'язки, і самі погляди письменниці, ми маємо право вважати, що з усіх українських літераторів Леся Українка найближче підійшла до соціалістичної ідеології.

Влітку 1897 р. в Ялті, де поетеса лікувалась, вона знайомиться з С.К. Мержинським. Сучасники характеризують його як «піонера соціал-демократичного руху в київському і мінському підпіллі», як послідовного марксиста, революціонера-романтика.

1899 р. у Львові виходить друга поетична книжка Лесі Українки «Думи і мрії». Прикметою нової збірки було утвердження героїчного, що збагачувало авторську концепцію нової людини. Зміст і форма художнього вираження відповідали часу, його вимогам. Цей «дух часу» А.В. Луначарський, який належав до близького поетесі кола київської молоді,

характеризував так: «Говорячи від імені молоді, з якою я ріс і зрів і яка пізніше, приєднавшись до передового пролетаріату, кінець кінцем здійснила найвеличніший акт в історії, я можу сказати, що ми прагнули героїзму... Ми ждали героїзму, ми ненавиділи жахливого ворога, всепригноблюче самодержавство».

Леся Українку цікавить творчість письменників української, російської, польської, італійської, французької, німецької, скандинавських літератур. Дотримуючись принципу історизму, вона зосереджує головну увагу на найновіших літературних явищах, і в числі перших вітчизняних та європейських літературних критиків розглядає їх у зв'язку з класовою боротьбою в період пролетарського визвольного руху.

Випереджаючи свій час, Леся Українка висвітлює історико-соціальний і естетичний аспекти еволюції методів, аргументує необхідність народження у XX ст. нового типу художнього мислення.

Влітку 1900 р. Леся Українку спіткало велике горе: різко погіршало здоров'я її друга С.К. Мержинського. І вона приймає рішення їхати у Мінськ, рятувати хворого. В житті поетеси Мержинський важив дуже багато. Пережите в Мінську, особливо останні дні життя Мержинського, полишили згадку, від якої збожеволіти можна, – про це вона напише пізніше Вірі Крижанівській, соратниці Мержинського по підпіллю. А в одну з найстрашніших ночей поетеса створила драматичну поему «Одержима» — «...я її в таку ніч писала, після якої, певне, буду довго жити, коли вже тоді жива осталась». С.К. Мержинський помер на початку березня 1901 р.

1902 р. з ініціативи студентів Чернівецького університету видана третя збірка поезій Лесі Українки «Відгуки». До неї увійшли цикли: «Із циклу «Невольницькі пісні», «Ритми», «Хвилини», шість легенд і драматична поема «Одержима». Це був подальший крок у творчому зростанні поетеси. Мистецьки воно виявлялось по-різному, проте загальна тенденція до осмислення філософської суті явищ, до поглибленого відображення ідеологічної боротьби, – а разом з тим збагачення і

урізноманітнення жанрових форм і версифікаційних засобів, – очевидна.

1904 р. у Києві вийшло ще одне видання поетичних творів Лесі Українки під заголовком «На крилах пісень», але цензура вилучила вірші революційного звучання.

Особливе місце в творчій біографії письменниці займає фольклор. Починаючи ще з дитячої поеми «Русалка» (1884) і кінчаючи останнім поетичним твором – казкою «Про велета» (1913), він органічно входить у поетичний світ Лесі Українки. Великий інтерес виявила вона до слов'янської міфології, яку називала «релігією батьків моїх» і яка відбилась прекрасними образами і барвами у колядках, веснянках, обрядах і легендах.

Вся величезна робота по збиранню і збереженню здобутків духовної культури народу творчо переосмислювалась, оживала в ліриці, поемах, драматургії Лесі Українки. Характер використання фольклору й міфології у творчості Лесі Українки надзвичайно різноманітний і різноплановий, він змінювався і вдосконалювався з роками, із зростанням письменницького досвіду. Від стилізації і наслідування (ранній період) поетеса переходить до поглибленого ідейно-естетичного освоєння фольклорних елементів («Осіння казка», «Лісова пісня»), активно включає в свій художній кругозір фольклор і міфологію народів світу («Ізоolda Білорука», «Орфееве чудо»).

У творчості письменниці останнього десятиліття переважає драматургія. За порівняно короткий час Леся Українка написала понад двадцять драматичних творів, які стали новим явищем в українській літературі і театральній культурі, принесли письменниці славу драматурга-новатора. Вона створює не знані досі в національній драмі образи, започатковує нові жанрові форми з незвичайним фабульним наповненням.

У драматургії Лесі Українки пульсувала сучасність, побачена з точки зору певної ідеї і представлена у нетрадиційному для українського театру зрізі – не соціально-побутовому, а філософсько-ідеологічному. Письменниця заглиблюється у складні процеси взаємодії політики і етики, розглядає поставлені проблеми в їх історичній перспективі.

Змістом драматичних творів стає боротьба ідей, розвінчання християнського всепрощення, войовничого індивідуалізму, ренегатства, їм протиставляється образ людини незламної волі і високих ідейних устремлінь, борця проти соціального і духовного рабства.

Виростаючи на національному ґрунті, драматургія Лесі Українки розвивалася в руслі пошуків і здобутків тогочасної російської та світової драми, зокрема творчості Чехова, Горького, Ібсена, Гауптмана. Письменниця намагається збагатити й розширити обрії національної культури, ввести її в контекст загальноєвропейського художнього досвіду всупереч націоналістичним теоріям «відрубності».

Дія драматичних творів письменниці відбувається переважно на зламі епох, коли загострюється боротьба світоглядів, активізується діалектика думки. Своїх героїв вона часто знаходить у сповнених трагічними конфліктами часах раннього християнства. «І християнство, і робітничий соціалізм проповідують прийдешнє визволення від рабства та злиднів; християнство шукає цього визволення в посмертному житті на небі, а соціалізм у цьому світі, в перебудові суспільства. І християнство і робітничий соціалізм зазнавали переслідувань та утисків...»

В драматургії історизм мислення Лесі Українки проявляється в об'єктивному детермінізмі подій, в історичній закономірності долі (а не умі) діючих осіб, об'єктивній логіці їх вчинків як голосу історичної вади. Все це досить чітко окреслено в драматичній поемі «Адвокат Мартіан» (1911), на долю героя якої випали важкі випробування. Зв'язаний із християнським підпіллям римський адвокат Мартіан приносить усе в жертву ідеї, яка для нього є найвищою цінністю. Його залишає дружина, не розуміють і звинувачують діти, яких він позбавляє можливості самовиразитись як особистості. Ніхто не дізнається про подвиг і вагу жертви Мартіана. Утверджуючи мотиви торжества обов'язку, Леся Українка героїчне життя передає як явище трагічне.

Одним із кращих драматичних творів Лесі Українки є її «Камінний господар» (1912). Сама авторка виділяла цю драму як нову супроти своєї звичайної манери – сконцентровану, «не затоплену» лірикою. Це була українська версія світової теми, яку століттями розробляли видатні художники слова, причому одна з найцікавіших версій. Українська авторка створює не традиційну драму про кохання, а складний філософський твір, що порушує одвічні проблеми духовної свободи, свободи і влади, вірності і зради ідеалам.

«Камінний господар» – не лише дорогоцінне надбання української культури, а й цілком оригінальне явище у світовій літературі про Дон-Жуана. Це один із творів, які дали підставу і зарубіжним критикам зробити той висновок, що «Леся Українка була співтворцем і видатним представником європейського мистецтва ХХ століття».

«Лісова душа» поетеси завжди тужила за Поліссям, і вже непереможна ностальгія опанувала нею, коли, гнана хворобою, змушена була жити лише в південних краях. У 1911 р. на Кавказі за кілька днів вона написала «Лісову пісню». Була тяжко хвора, температура сягала 38, але жага творчої праці не давала спокою. «Юрба образів не дає мені спати по ночах, мучить, як нова недуга, – отоді вже приходять демон, лютіший над всі недуги, і наказує мені писати... Отак я писала «Лісову пісню»...

Добро і зло, вірність і зрада, поетичне покликання і сіра буденщина зіткнулись у цій драмі-казці, яка розказує про красу людських почуттів і згубність духовного гноблення, про необхідність збереження гармонії між людиною і природою.

Свої останні твори Леся Українка писала в стані особливого напруження. Знала, що часу лишалось мало, а сказати хотілось багато... Говорила, що коли б навіть три життя жила, не встигла б все задумане зробити. Виснажлива творчість забирала і без того невеликі сили: «...вже нехай ніхто не скаже, що я «ні горівши, ні болівши» здобуваю собі «лаври», бо таки в буквальному значенні горю й болію кожнісінький раз». Невблаганно прогресувала хвороба. Поетеса живе в Грузії, на

зиму виїжджає до Єгипту. Перемагаючи важкі страждання, невтомно працює, виявляючи незвичайну мужність, витримку і незборимість духу.

Хто не жив посеред бурі,
той ціни не знає сили,
той не знає, як людині,
боротьба і праця милі.

Так писала вона залякано від холоду рукою, мандруючи серед бурі розлютованим морем до теплих берегів Єгипту. «...Пожила в Азії, проживу ще й в Африці, а там... Отак все посуватимусь далі та далі – та й зникну, обернуся в легенду...».

Померла Леся Українка 1 серпня 1913 р. в Грузії, в м. Сурамі. Похована вона в Києві на Байковому кладовищі.

Творчість письменниці належить до тієї прогресивної спадщини минулого, яка для кожного нового покоління відкривається новими духовними скарбами, живе у віках, безконечно розвивається, даруючи людям мудрість, мужність і красу.

Твори Лесі Українки

Українка Л. Твори: В 2-х т. – К.: Наук. думка, 1987. – (Б-ка укр. літ. Дожовт. укр. літ). – Т. 2: Драматичні твори. – 728 с.

Українка Л. Твори в 4-х. т. – К.: Дніпро, 1981. – Т. 1: Вірші й поеми. – 541 с.

Українка Л. Твори в 4-х. т. – К.: Дніпро, 1981. – Т. 2: Драматичні твори. – 528 с.

Українка Л. Твори в 4-х. т. – К.: Дніпро, 1982. – Т. 3: Драматичні твори. – 432 с.

Українка Л. Вибрані твори. – Одеса: Маяк, 1990. – 240 с., іл.

Українка Л. Вибрані твори. – Ужгород: Карпати, 1988. – 246 с., іл. – (Шк. б-ка).

Українка Л. Бояриня: Драматична поема.–К.: Молодь,1991.– 96 с.

Українка Л. Бояриня. Лісова пісня: Драматичні твори. – К.: Укр. письменник, 2000. – 176 с.

Українка Л. Бояриня (Уривок) // Жулинський М. Українська література: творці і твори: учням, абітурентам, студентам, учителям. - К.: Либідь, 2011. - С. 245-250.

Українка Л. Вірші // Шевченко Т.Г., Шіллер Ф., Українка Леся, Гейне Г. Schewtschenko T.G., Schiller F., Ukrainka Lesja, Heine H. Вірші - Gedichte. - Дніпропетровськ: Січ, 2008. - С. 124-175.

Українка Л. Вірші. Драматичні поеми. – Харків: Фоліо, 2005. – 351 с. – (Укр. класика).

Українка Л. Волинські образки. Коли втомлюся я життям щоденним: Товри // Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія /Упоряд. О.О. Любар; За ред. В.Г. Кремня. - К.: Знання, 2003. - С. 334-341. - ("Вища освіта ХХІ ст.).

Українка Л. Горить моє серце: Вірші та поеми. – К.: ВАТ „Київська правда”, 2004. – 464 с.

Українка Л. Драматичні твори. – К.: Наукова думка, 2001. – 384 с. – (Б-ка школяра).

Українка Л. "І ти колись боролась, мов Ізраїль...": Вірш // Україно, мене моя!: Сповідь: поезії, писанки...: Збірник / Упоряд. та приміт. О.Є. Шевченка. - К.: Веселка, 1993. - С. 247.

Українка Л. Калина. Королівна: Вірші // Балади / Упоряд. С.А. Крижанівський. - К.: Дніпро, 1981. - С. 108-112.

Українка Л. Конвалія: Вірш // Хрестоматія з укр. літ.: У 2-х кн. Кн. 1. – К.: Наукова думка, 1999. – С. 385.

Українка Л. Лирика и драматические произведения. – М.: Худож.лит, 1988. – 399 с., ил. – (Классики и современники).

Українка Л. На крилах пісень: Поезії. К.: Веселка, 1994. –128 с.

Українка Л. Поезії // Український декламатор: Збірка віршів для укр. молоді / Упоряд. Н. і О. Зінкевичі; Передм. Р. Семківа. - К.: Смолоскип, 2006. - С. 216, 231-237.

Українка Л. Поезії // Шедеври української любовної лірики: Літературно-художнє видання. - Харків: Фоліо, 2006.- С.148-155.

Українка Л. Оргія: Драматичні поеми.–К.:ОСНОВИ,2001. – 772 с.

Українка Л. Поблискують черешеньки //Закувала зозуленька: Антологія укр. нар. поет. творчості: Для ст. шк. віку. – К.: Веселка, 1998. – С. 436.

Українка Л. Про велета: Казка // Хрестоматія з укр. літ.: У 2-х кн. Кн. 1. – К.: Наукова думка, 1999. – С. 386-390.

Українка Л. Сім струн: Лірика. – К.: Дніпро; Тбілісі: Сакартвело, 1991. – 204 с.

Українка Л. Твори // Антологія укр. драматургії. – К.: Мистецтво, 2005. – Вип. 2. – С. 270-428.

Українка Л. Твори // Дзвінок з минулого: Вірші, оповідання, казки, байки, загадки, приповідки: Для мол. та серед. шк. віку /

Упоряд., заг. ред, післямов. та приміт. В.І. Лучка; Передм. Я.П. Гояна. - К.: Веселка, 1991. - С. 32-34.

Українка Л. Твори // Живиця: Хрестоматія укр. літ ХХ ст.: У 2-х кн. Кн. 1. – К. : Твім інтер, 1998. - С. 79-106.

Українка Л. Твори // Українська література. 10 клас: Хрестоматія / Упоряд. О.І. Борзенко, М.П. Сподарець. - 3-тє вид., перероб. і доп. - Харків: Веста:Ранок, 2008. - С. 420-521.

Українка Л. Твори // Українська література: Стислий виклад змісту всіх творів за новою шкільною програмою. 10-11 кл. / Автори-упорядники Башкірова Ю.Г. та ін. - Харків: Веста: Ранок, 2007. - С. 142-164. – (Дайджест).

Українка Л. Твори // Українське слово: Хрестоматія укр. літератури та літ. критики ХХ ст. – К., 1994. – Кн. 1. - С. 106-149.

Українка Л. Твори //Українське слово: Хрестоматія укр. літератури та літ. критики ХХ ст. – К.: АКОНІТ, 2001. – Кн. 1. - С. 118-179.

Про життя і творчість Л. Українки

Про відзначення 140-річчя з дня народження видатної української поетеси, громадського діяча Лесі Українки (Лариси Петрівни Косач-Квітки): Постанова Верховної Ради України від 21 жовтня 2010 р. № 2633-VI // Урядовий кур`єр. - 2010. - 5 листопада. - С. 7.

Про присудження Премії Кабміну України імені Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва: Постанова КМУ від 10 червня 2009 р. № 578 // Урядовий кур`єр. - 2009. - 17 червня. - С. 21. //ОБУ. - 2009. - № 44. - С. 152

Бабій Ф. Про назву твору „Лісова пісня” та імена її персонажів //Дивослово. – 1995. - № 2. – С. 10-15.

Багаліка Ю. Леся Українка: погляд із ХХІ століття //Українки в історії. – К.: Либідь, 2004. – С. 182-186.

Бетко І. Драматична поема Л. Українки „Одержима”: Проблема морального максималізму // Дивослово. – 1995. - № 2. – С. 19-22.

Білоусов Є. Лесина пісня //Славетні імена України: Оповідання: Для сер. шк. віку: У 2-х кн. Кн 2. – К.:Веселка, 2005. – С.35-64.

Богдан С. „До когось любого, і дорогого, і славного...”: Семантико-синтаксичний феномен листів Л. Українки до Ольги Кобилянської // Дивослово. – 1997. - № 2. – С. 15-19.

Богдан С. „Україна... А знаєте, таки є щось в сьому слові”: Етнічні стереотипи Лесі Українки за її листами //Дивослово. – 2002. - № 10. – С. 19-23.

Богород А. Фольклор у творчості й житті Лесі Українки //Дивослово. – 2000. - № 2. – С. 24-28.

Бондарчук Л., Памірська Л. Колиска поетичного генію Лесі Українки //Дивослово. – 1996. - № 11. – С. 60-62.

Глова Б. Елементи компаративістики під час аналізу ліричних творів: Поезії Лесі Українки і Генріха Гейне //Дивослово. – 2004. - № 12. – С. 37-39.

Горак Р. Прокляття оргіам: Про останній великий твір Л. Українки "Оргія" // Літературна Україна. - 2005.- 4 лютого.- С.7.

Грибіниченко Т., Козачук Г. Гармонія людини і природи в драмі-феєрії Л. Українки „Лісова пісня” // Грибіниченко Т., Козачук Г. Вчимося писати твір з укр. літ-ри: 8-11 класи. – К.: Либідь, 2000. – С. 118-121.

Грибіниченко Т., Козачук Г. "Для нас у ріднім краю навіть дим солодкий та коханий...": Леся Українка // Грибіниченко Т., Козачук Г. Вчимося писати твір з української літератури: 8-11 класи. - К: Либідь, 2000. - С. 255-258.

Грибіниченко Т., Козачук Г. Ідеал людини за драматичними творами Л. Українки // Грибіниченко Т., Козачук Г. Вчимося писати твір з укр. літ-ри: 8-11 класи. – К.: Либідь, 2000. – С. 122.

Грибіниченко Т., Козачук Г. Патріотичні мотиви драматичної поеми Л. Українки „Бояриня”: Твір // Грибіниченко Т., Козачук Г. Вчимося писати твір з укр. літ-ри: 8-11 класи. – К.: Либідь, 2000. – С. 125-130.

Грибіниченко Т., Козачук Г. "Щоб між нами не вгасало проміння величне, ти проставив на сторожі своє слово вічне...": Леся Українка // Грибіниченко Т., Козачук Г. Вчимося писати твір з української літератури: 8-11 класи. - К: Либідь, 2000. - С. 251-255.

Гуменюк В. Леся Українка і театр // Дивослово. – 2003. - № 2. – С. 14-17.

Гуменюк В. Мельпомена її полонила: Леся Українка // Український театр. – 2002. - № 3. – С. 27.

Давидюк В. Позатекстова міфологічна символіка „Лісової пісні” // Дивослово. – 1997. - № 2. – С. 6-9.

Дем'янівська Л. Українка Леся: Біографія: життя діяльність, творчість // Історія української літератури. Кінець ХІХ-початок ХХ ст.: У 2 кн.: Підручник / за ред. проф. О.Д. Гнідан. - Кн. 1.- К: Либідь, 2005. - С. 181-246.

Доманский В. Евангельский сюжет об Иуде в интерпретации Леонида Андреева и Леси Украинки // Всесвітня літ-ра в серед. навч. закл. України. – 1997. - № 7. – С. 33.

Донцов Д. Леся Українка. Поетика українського рісорджіменту // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. – К.: Рось, 1994. – Кн. 1. - С. 149.

Єфремов С.О. Поезія самотності: Леся Українка // Єфремов С.О. Літературно-критичні статті. - К.: Дніпро, 1993. - С. 210-215. - (Серія "Українська літературна думка").

Жулинський М. Ідеальний голос трагічної душі: Леся Українка // Жулинський М. Українська література: творці і твори: учням, абітурієнтам, студентам, учителям. - К.: Либідь, 2011. - С. 213-244.

Заверталюк Н., Нарівська В. Про одну міфологему в „Боярині” Лесі Українки // Дивослово. – 1997. - № 2. – С. 10.

Зайко М. Музичні акорди Лесі Українки // Літературна Україна. - 2006. - 23 березня. - С. 7.

Зюков Б.Б. На сцене и экране – Леся Украинка. – К.: Мистецтво, 1987. – 237 с.

Кавун О. та ін. "Мені нігде так добре, як вдома": До 140-річчя від дня народження Лесі Українки // Голос України. - 2011. - 25 лютого. - С. 1,5.

Камінчук О. Художній світогляд та особливості поетики Лесі Українки // Дивослово. – 2003. - № 1. – С. 54-59.

Кармазіна М. Леся Українка. – К.: Дім „Альтернативи”, 2003. – 416 с.: іл.

Кирилюк Г. Зеров М.: Леся Українка і читач: До 140-річчя від дня народження мисткині // Літературна Україна. - 2011. - 24 лютого. - С.12.

Кислий Ф. Леся Українка: Біографія // Живиця: Хрестоматія укр. літ ХХ ст.: У 2-х кн. Кн. 1. – К.: Твім інтер, 1998. - С.74-78.

Ковальова О. Леся Українка: Вибір модернізму // Дивослово.- 2005.- № 10.- С.51-54.

Ковальчук О. До вивчення „Боярині” Лесі Українки // Дивослово. – 1998. - № 10. – С. 8.

Кодлюк Я.П., Одинцова Г.С. Леся Українка // Я.П. Кодлюк, Г.С. Одинцова. Сто двадцять розповідей про письменників: Довідник для вчителя початкових класів. - К.: Наш час, 2006. - С. 152-154.

"Contra spem spero!" (Без надії сподіваюсь!) - Леся Українка // Луняк Є. Минувшина України в романтичних історіях. - К.: Книга, 2011. - С. 454-469.

Костенко А. Леся Українка.- М: Мол. гвардия, 1971. - 352 с. - (Жизнь замечательных людей).

Костенко А. Леся Українка / Упоряд. В.П. Сичевський.- К: "А.С.К.", 2006. - 512 с. - (Життя видатних людей).

Костенко Л. Поет, що ішов сходами гігантів (Скорочено): Про Леся Українку // Українське слово: Хрестоматія укр. літератури та літературної критики ХХ ст. В 4-х кн. - Кн. 1.- К: Аконті, 2001. - С. 180-190.

Криловець А. Драматична поема Лесі Українки „Оргія”: Філософія національної честі // Дивослово. – 1996. - № 7. – С. 6-10.

Криловець А. „Сім струн я торкаю...”: Із секретів поетичної творчості Лесі Українки // Дивослово. – 1995. - № 7. – С. 12-17.

Крук О. Вплив М. Драгоманова на формування суспільно-політичних поглядів поетеси // Дивослово. – 1996. - № 2. – С. 3-8.

Кухта Н. Народна казкова основа „Лісової пісні” Лесі Українки // Дивослово. – 1997. - № 4. – С. 28.

Кузьма О. Художнє втілення філософії екзистенціалізму в драматичній поемі Лесі Українки "Одержима" // Дивослово. - 2010. - № 2. - С. 25-28.

Кузьминець Ю. Історичні погляди Лесі Українки // Пам'ять століть. – 1999. - № 3. – С. 137.

Лесик В. Філософсько-естетичний зміст драми Лесі Українки „Кассандра” // Дивослово. - 2001.- № 2.- С. 7-9.

Леся Українка // **Бернадська Н., Задорожна С.** Українська літ-ра. – К.: Феміна, 1995. – С. 50. - (Старшокласникам і абітурієнтам).

Леся Українка: До 120-річчя від дня народження // Бюлетень законодавства і юридичної практики. - 2001. - № 1. - С. 50-56.

Леся Українка "Мій ти єдиний, мій зламаний квіте" // Любова славетних письменників у листах і в житті: Збірник художньо-документальних нарисів / Автор-упорядник В. Кирилюк. - К: Криниця, 2008. - С. 11-23.

Леся Українка // Українське слово: Хрестоматія укр. літ. та літ. критики ХХ ст. Кн. 1. – К.: АКОНІТ, 2001. – С. 117.

Леся Українка // УСЕ Універсальний Словник-Енциклопедія. – К.: Ірина, 1999. – С.764.

Леся Українка // **Цимбалюк В.** Учнівський твір у середній школі: Книжка для вчителя. – К.: Освіта, 1997. – С. 95-109.

Левківський М.В. Педагогічні ідеї Лесі Українки // Левківський М.В. Історія педагогіки: Підручник. Видання 2-е, доповнене. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - С. 259.

Ломонос Є. Вивчення творчості Лесі Українки: Посібник для вчителів. – К., 1987. – 208 с.

Маланюк Є. До роковин Лесі Українки // Дивослово. – 1997. - № 2. – С. 3-5.

Марко В. "Лісова пісня" Л. Українки: взаємодія цінностей // Дивослово. - 2011. - № 2. - С.38-43.

Марченко Л. Наша зоря: Леся Українка на Полтавщині // Літературна Україна. - 2006. - 2 березня. - С.1.

Мельничук Г. Княгиня української поезії: Леся Українка // 1000 незабутніх імен України. – К.: Школа, 2005. – С.158-160. (Сер „1000”).

Мірошниченко Л. Дещо про неznайдені твори Лесі Українки // Дивослово. – 1997. - № 2. – С. 20-22.

Мірошниченко Л. Родовід Лесі Українки у фотографіях: До 125-річчя від дня народження поетеси // Бібліотечний вісник. – 1996. - № 2 . – С. 26-27.

Мої враження від поезії Л. Українки „Slavus - slavus” // **Грибніченко Т., Козачук Г.** Вчимося писати твір з укр. літ-ри: 8-11 класи. – К.: Либідь, 2000. – С. 115-117.

Мойсеєва Г. Вона мала в серці те, що не вмирає: До 140-річчя від дня народження Лесі Українки // Вісник Чорнобиля. - 2011. - 19 лютого. - С. 7.

Могильницька Г. Руїна держави й руїна душі: Драма Л. Українки "Бояриня" // Дивослово. - 2007. - № 5. - С. 17-20.

Мороз Л. Леся Українка і Християнство // Дивослово. – 1995. - № 2. – С. 4-10.

Науменко Н. Вільний вірш у творчості Лесі Українки // Дивослово. - 2004.- № 4.- С. 6-8.

Національна доля українського народу в поемі Л. Українки „Бояриня” // **Золотухін та інш.** Твір з укр. мови та літ-ри: Посібник для старш. та абітурієнтів. – К.: Наук.думка, 1997. – С. 72-77.

Національні мотиви і особливості їх художнього втілення у драматичній поемі Л. Українки „Бояриня” // **Бернадська Н., Задорожна С.** Українська літ-ра. – К.: Феміна, 1995. – С. 50-58. - (Старшокласникам і абітурієнтам).

Ненадкевич Є. Українська жінка: Леся Українка // Дивослово. - 2001. - № 2. - С. 52-56.

Одарченко П. Українка Леся // Енциклопедія українознавства. Т. 9. – Львів, 2000. – С. 3329-3332.

Омельченко Т. Фатум Кассандри: Леся Українка // Женский журнал. - 2009. - № 8. - С.160-163.

Панасенко Т. Леся Українка // Григорій Сковорода. Тарас Шевченко. Іван Франко. Леся Українка / худож.-оформлювач О.М. Артеменко. - Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2012. - С. 351-371.

Панченко В. „Я бачила кохання й молодощі...” // Дивослово. – 1997. - № 1. – С. 33.

Погуляйло С. Нерозквігла "Блакитна троянда": До 140-річчя від дня народження Лесі Українки // Жінка.-2011. - № 2. - С. 14-15.

Поліщук Я. Драматургія Лесі Українки: втілення трагічного // Дивослово. - 2005.- № 5.- С. 52-56.

Поліщук Я. „Лісова пісня” Лесі Українки: Неопоганство і семантика міфу // Дивослово. – 2000. - № 3. – С.2-7.

Поліщук Я. Страждання. Зрада. Смерть: Філософські аспекти драматичної поеми Лесі Українки „Одержима” // Дивослово. - 2001.- № 11.- С. 2-6.

Приходько Г. „...Це краще почуття, на яке я здатна...”: Леся Українка //Київська правда. – 2006. – 23 лютого. – С. 4.

Прокоф'єва Е. Муки и творчество Леси Украинки //Крестьянка. – 2003. - № 10. – С. 62-66.

Пушкар Н. Обід у монастирському домі: До 140-річчя від дня народження Л. Українки //Голос України.- 2011.-25 лютого.-С. 6.

Рильський М. Лірика Лесі Українки // Критичні статті з укр.літ-ри. 10 кл.. – Тернопіль: Підручн.і посібники, 1998. – С. 45-52.

Рожнятовська О.А. "З поля честі не відступила...": До 140-річчя від дня народження Лесі Українки // Календар знаменних і пам'ятних дат. - 2011. - № 1. - С. 76-84.

Рудницька Г. Аналіз поезії Лесі Українки „Contra spem spero” //Дивослово. - 2000.- № 2.- С. 52-54.

Савчук Н.,Приходько О. Національне виховання в українській родині //Дивослово. – 1995. - № 2. – С. 31-33.

Салига Т. „Усе, що в мене є, що мама зберегла, - все належить Україні: Леся Українка. – Літературна Україна. – 2005. – 16 червня. – С. 1,7.

Скляренко В.М. и др. Леся Украинка // Скляренко В.М. и др. 100 знаменитых женщин Украины. - Харків: Фоліо, 2006. - С. 261-267 - (100 знаменитых).

Солод Ю. «Леся Українка не тільки один з найбільших, але й один з найоригінальніших поетів світу». М. Рильський // Солод Ю. Укр. література: конспект. – К.: Козаки, 1996. – С. 141- 149.

Степанишин Б. З мозаїки особистості Лесі Українки //Дивослово. –1997. -№ 2. – С. 36-40.

Сулятинський М. Особливості трансформації загальнокультурної традиції в драматичних поемах Лесі Українки // Дивослово. – 2000. - № 11. – С. 4-6.

Токмань Г. Мотив смерті коханої людини в поезії Івана Франка, Лесі Українки, Володимира Свідзинського // Дивослово. - 2010. - № 9. - С. 29-37.

У Звягелі її життя було щасливим: До 136-річчя від дня народження Лесі Українки // Київська правда. - 2007. - 22 лютого. - С. 4.

Українка Л. Драма-феєрія "Лесная песня" // 50 знаменитых украинских книг. - Харків: Фоліо, 2004. - С. 110-124. - (100 знаменитых).

Українка Леся // Історія української літератури кінця ХІХ-початку ХХ ст.: Підручник / За ред. Н.Й. Жук, В.М. Лесина. - К.: Вища шк., 1989. - С. 67-125.

Українка Леся // Новий довідник: Українська мова та література. - К: ТОВ "Казка", 2005. - С. 647, 676-684.

Українка Леся // Провідники духовності в Україні: Довідник / За ред. І.Ф. Кураса. - К: Вища шк., 2003. - С. 327-329.

Українка Леся // Україна: Для дітей серед. шк. віку / Авт.-упоряд. В.М. Скляренко. - Харків: Фоліо, 2006. - С. 366. - (Дитяча енциклопедія).

Українка Леся // Українська література. 10 клас: Хрестоматія / Упоряд. О.І. Борзенко, М.П. Сподарець. - 3-тє вид., перероб. і доп. - Харків: Веста:Ранок, 2008. - С. 419-420.

Українка Леся // Універсальний довідник старшокл./ абітурієнта, студента: Довід. видання. - К: Видав. компанія "Воля", 2004.-С. 272.

Українка Леся // Усі українські письменники / Упорядники Хізова Ю.І., Щоголева В.В. - Харків: Торсінг плюс, 2008. - С. 60-66.

Українка Леся // Усі українські поети / Упоряд. Ю.І. Хізова, В.В. Щоголева.- Харків: Торсінг плюс, 2008.- С. 141-149.

Українка Леся // Усі цитати до творів з української літератури. 5-12 класи / Укладач Н.В. Курганова. - Харків: Торсінг плюс, 2006. - С. 79-88.

Унгурян О. Леся Українка: спогад: Напередодні 140-річчя від дня народження великої поетеси "Кур'єр" побував у пам'ятних місцях столиці, пов'язаних з її іменем // Пенсійний кур'єр. - 2011. - 25 лютого. - С.15.

Филипович П. Леся Українка. Образ Прометея в творах Лесі Українки // Филипович П. Літературно-критичні статті / Упоряд., авт. передмови і приміт. С. Гречанюк. - К.: Дніпро, 1991. - С. 105-116. - (Серія "Українська літературна думка").

Филипович П. Образ Прометея в творах Лесі Українки // Дивослово. -1996. - № 2. - С. 11.

Франко І. Леся Українка //Критичні статті з укр.літ-ри. 10 кл. - Тернопіль: Підручн.і посібники, 1998. - С. 42-45.

Хилюк М. Цвіт душі мого народу: Фольклор і міфологія поліщуків у драмі-феєрії Лесі Українки //Дивослово. - 2004. - № 11. - С.43-45.

Хмілецька С. Тести за творчістю Лесі Українки // Дивослово - 2006.- № 2.- С.14.

Хороб С. Неоромантизм Лесі Українки в контексті західно-Європейської модерної драми //Заруб. література. - 2001. - № 6. - С. 26-31.

Хороб С. Фольклорно-міфологічна основа драм «Легенда» Станіслава Вислянського і «Лісова пісня» Лесі Українки // Заруб. література. - 2002. - № 2. - С. 33-38.

Шпак В. Звідки родом "Лісова пісня": До 140-річчя від дня народження Лесі Українки // Урядовий кур'єр. - 2011. - 25 лютого. - С. 1,11.

Якименко М. Стежками Лесі Українки //Голос України. - 2004. - 9 жовтня. - С.7.

Якименко М. Там, де Леся проводжала кораблики: 25 лютого - день народження Л. Українки //Голос України. - 2005. - 26 лютого. - С. 6.

Януш О. Леся Українка в Криму // Дивослово. – 1994. - № 10-11. – С. 60-62.

Розробки уроків та сценарії

Антончик Л. Сповідь перед матір'ю – Україною: Сценарій за творами Т. Шевченка та Л. Українки // Українська культура. – 2003. - № 2. – С. 38-40.

Браташук І. "Ой весна, весна, днем красна!": Інтегрований урок української мови і мовлення у 7 класі за творчістю Лесі Українки // Дивослово. - 2010. - № 2. - С. 36-38.

Гнатюк Л. Виявити спорідненість письменників на філософському та образно-стильовому рівні: Урок компаративного аналізу за п'єсами М. Метерлінка "Синій птах" і Лесі Українки "Лісова пісня". 10 клас // Всесвітня літ-ра в серед. навчальних закладах України. - 2007. - № 4. - С. 38-40.

Горик Н. Тематичні розробки уроків з української літератури (10 клас): Лірика Лесі Українки, „Лісова пісня”, „Бояриня” // Дивослово. – 1999. - № 2. – С. 27-38.

Друзь О. Компаративний аналіз як засіб осягнення ідейно-художнього змісту драматичного твору: Урок-мандрівка сторінками феєрій "Синій птах" М. Метерлінка та "Лісова пісня" Лесі Українки // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. - 2008. - № 4. - С. 44-45.

Кланя Т.М. "На човні нас було тільки двоє" (Леся Українка): Конкурсно-розважальна програма вечора відпочинку до Дня Святого Валентина // Зарубіжна літ-ра в школі. - 2007. - № 3. - С. 32-36.

Мосієвська Н. Поетична творчість Лесі Українки: Цикл уроків у 8 класі з використанням інноваційних технологій // Дивослово. - 2010. - № 2. - С. 32-35.

Назаренко О. До Лесі по науку любові: Урок-диспут за інтимною лірикою поетеси // Дивослово. – 2006. - № 7. – С. 13.

Ободовська Н. Творчість Лесі Українки: Тестові завдання // Дивослово. - 2011. - № 2. - С. 13-14.

Павлів І. "Бояриня" Лесі Українки: трагедія рідного краю на тлі родинного життя героїв: Урок-відкриття у 10 класі філологічного профілю // Дивослово. - 2011. - № 2. - С. 5-12.

Павлів І. Творчість Лесі Українки: Тематична контрольна робота // Дивослово. - 2011. - № 2. - С. 14.

Полинець М.А. Зустріч у поетичному салоні "Я щаслива, що пишу": Сценарій за творчістю Сапфо, А. Ахматової, Л. Українки, М. Цветасвої // Зарубіжна літ-ра в школі. - 2010. - № 1. - С. 24-31.

Романенко Ю. Стилістичні можливості синонімії: Урок у 10 класі на матеріалі "Лісової пісні" Л. Українки // Дивослово. - 2011. - № 2. - С. 2-4.

Федчун Н. "Я в серці маю те, що не вмирає": Штрихи до портрета Лесі Українки (Урок у 6 класі) // Дивослово. - 2008. - № 11. - С. 20-26.

Фурсова Л. "Що за дивна сила слова!... Леся Українка "Давня казка": Урок української літератури у 8 класі // Дивослово. - 2011. - № 2. - С. 19-22.

Ходарченко О., Фоміна Т. "Хотіла б я піснею стати...": Літературно-музична композиція за творчістю Лесі Українки // Дивослово. - 2011. - № 2. - С. 27-31.

Шевцова Л. Доба Руїни і руїна людських душ: Урок-диспут у 10 класі філологічного профілю за драматичною поемою Лесі Українки "Бояриня" // Дивослово. - 2010. - № 2. - С. 29-31.

Ярцева Т.О. Леся Українка й Антон Чехов. Театр і письменники. Проблема боротьби за вільне, красиве, духовно багате життя людини проти дрібновласницької захланності, бездуховності (Мавка, Лукаш). Пошуки щастя у п'єсі "Вишневий сад": Інтегрований урок. 10 клас // Зарубіжна літ-ра в школах України. - 2005. - № 19. - С. 14-16.

Інтернет-ресурси

[uk.wikipedia.org › wiki/Леся Українка](http://uk.wikipedia.org/wiki/Леся_Українка) - Леся Українка — Вікіпедія

[ukrlib.com.ua › Біографії › printout.php...](http://ukrlib.com.ua/Biografii/printout.php...) - Біографія Лесі Українки в електронному вигляді.

[aska-life.com.ua › people/Lesia Ukraynka.html](http://aska-life.com.ua/people/Lesia_Ukraynka.html) - Біографії великих людей - Леся Українка (1871 – 1913).

[abc-people.com › Леся Українка › bio1.htm](http://abc-people.com/Леся_Українка/bio1.htm) - Біографія Лесі Українки.

[br.com.ua › Реферати українською › Література › 21645.htm](http://br.com.ua/Реферати_українською/Література/21645.htm) - Біографія Лесі Українки.

[lesiaukrainka.crimea.ua копія еще](http://lesiaukrainka.crimea.ua/копія_еще) - Музей Лесі Українки в Ялті. Біографія поетеси, творчість. Віртуальна подорож, студії. Літературне краєзнавство.

[refine.org.ua › pageid-5313-1.html](http://refine.org.ua/pageid-5313-1.html) - Біографія Лесі Українки – Refine.

poetryclub.com.ua › Леся Українка : Біографія, поезія.

[myslenedrevo.com.ua › Біографія Лесі Українки › index.html](http://myslenedrevo.com.ua/Біографія_Лесі_Українки/index.html) - Леся Українка: енциклопедія життя і творчості.

[refs.uaclub.net.ua › 7/57931504/1/index.html](http://refs.uaclub.net.ua/7/57931504/1/index.html) – Реферат: Біографія Лесі Українки

[kololesi.at.ua › publ/vistavki/biografija_lesi ...](http://kololesi.at.ua/publ/vistavki/biografija_lesi...) - Біографія Лесі Українки. Музей-садиба Лесі Українки.

Зміст

Біографія видатної поетеси.....	3
Твори Лесі Українки.....	11
Про життя і творчість Л. Українки.....	12
Розробки уроків та сценарії.....	23
Інтернет-ресурси.....	25